

ŠV. JUOZAPO VYRU BROLIJA

Nuoširdžiausias ačiū tiems ištikimiems ir vis nepailestantiems mūsų rėmėjams vyrams!

M. L. Administracija

Lietuvos Jėzuitų Sukaktis

Šv. Ignaco Loyolos įsteigtą Jėzuitų Ordiną oficialiai patvirtino popiežius Paulius III 1540 metais. Praėjus vos 28-riems metams nuo jo įsisteigimo, Vilniaus vyskupas V. Protasevičius pakvietė jėzuitus atvykti į Lietuvą. 1569 metais gautas oficialus Lietuvos kunigaikščio Žygimanto Augusto sutikimas, ir pirmieji jėzuitai iš Vokietijos atvyko į Vilnių tu pačių metų rugsėjo mėn, 28 dieną. Juos sutiko didžiulės minios žmonių ir vysk. Protasevičius labai nuoširdžiai priėmė.

Jėzuitai pradėjo Lietuvoje apstalausti imdamiesi švietimo. Jeigu jau mūsų laikais yra teisingas popiežiaus posakis, kad didžiausia Bažnyčios nelaimė yra žmonių ignorancija, tai šis posakis dar labiau galioja anais laikais. Tad 1570 metais jėzuitai įsteigia Vilniuje akademiją, kuri vėliau tapo universitetu. Tais laikais dar nė Rusijoje nebuvo jokio universiteto. Tad jėzuitai buvo pirmieji aukštesnio švietimo pionieriai ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Rytų Europoje.

Tačiau lietuviai jėzuitai neapsiribojo tik švietimu ir Vilniaus universitetu. Jie plėtė savo veiklą visomis kryptimis, steigdami įvairias mokyklas, statydami bažnyčias, ruošdami viešas diskusijas tikėjimo klausimais, dirbdami ligoninėse, misijose ir įvairiose mokslo srityse.

Jėzuitų skaičius smarkiai augo. 1598 m. jau buvo įsteigta Lietuvos jėzuitų vice-provincija, o 1600 m. - provincija. Ši provincija savo didumu tuoj pralenkė gal visą kitas jėzuitų provincijas, 1755 m. turėdama net 1114 narių. Tada Lietuvos jėzuitai turėjo 21 kolegiją, 7 rezidencijas ir 60 misijų namų. Vysk. Merkelis Giedraitis pavedė jėzuitams ir Varnių kunigų seminariją kunigams auklėti.

Dar ne taip seniai minint Čikagoje Vilniaus universiteto 375 m. sukaktį, kard. Strich rašė: «Vilniaus universitetas, kurį prieš 375 metus įsteigė Jėzaus Draugijos tėvai, buvo gilios erudicijos centras, vertinamas visame mokslo pasaulyje. Didelės pagarbos jis užsipelnė dėl to, kad skleidė kultūrą, lietuvių viltis ir taikos troškimą. Jis galėjo triumfuoti dėl to, kad davė Lietuvai ir pasauliui daug apsišvietusių katalikų vadų, pasižymėjusių visose mokslo ir įvairių profesijų srityse.

Kai 1773 m. jėzuitų priešai privertė popiežių panaikinti Jėzuitų ordiną, Rusijos karalienė neleido to popiežiaus rašto paskelbti savo valdomoje šalyje, todėl nemažas lietuvių jėzuitų skaičius išliko ir tęsė ordino darbą. Tuo būdu apsaugota sėkla, iš kurios 1814 metais vėl atgijo Jėzaus Draugija (taip yra vadinamas jėzuitų ordinas) ir greit išplito po visą pasaulį. Bet Lietuvos provincija, išsaugojusi ir perdavusi gyvybę dešimtims kitų provincijų nuėjo į kapus 150-čiai metų. Tačiau Apvaizda ir čia atėjo lietuviams į pagalbą, pašaukdama į jėzuitus Benediktą ANDRUŠKĄ, kuris, baigęs užsienyje mokslus ir išventintas kunigu, grįžo Lietuvon ir su vokietiečių jėzuitų pagalba atkūrė naują Lietuvos provinciją. Ji augo, klestėjo, iki rusų okupantų buvo išsklaidyta po visą pasaulį. Dabar didžiausia jų dalis susispietė Čikagoje, kur įsteigė Jaunimo Centrą, kuriame stengiasi šviesti mūsų jaunimą, telkti įvairius lietuviškos kultūros lobius, tikėdamiesi juos kada nors pargabenti į laisvą Lietuvą. Čia jie leidžia labai žmonių pamėgtus «Laisvai Lietuviams», iš čia keliauja tėvai po Amerikos, Kanados parapijas praveisti misijas, rekolekcijas, aptarant jaunimo stovyklas, iš čia pasiųsti tėvai įkūrė lietuviams parapijas Urugvajuje, Kanadoje ir Brazilijoje. «Lietuviai jėzuitai darbuojasi ir Afrikos bei Indijos misijose, kiti profesoriauja Amerikos ir Šv. Tėvo Gregorianum un-te.

400 metų jėzuitams išstovėjus Lietuvos katalikų tarnyboje ir su jos žmonėmis drauge nešusiais ir nešančiais visą persekiojimų, prispaudos našta, linkėtina ir toliau klestėti mūsų tautos ir Bažnyčios labui. O kad tai jie galėtų padaryti, reikalingas jiems prieauglis! Tėvai, motinos, melskite Viešpatį, kad jis kurį nors jūsų sūnų pašauktų savo tarnyboje Jėzuitų ordina, Lietuvos provincijoje!

Jėzuitų įsikūrimo Lietuvoje sukaktį São Paulyje paminėsime kiek vėliau iškilminga akademija.

Placiajame Pasaulyje

AR PASIDUOS SPAUDIMUI?

WASHINGTONAS. Nedidelės pacifistų grupės organizuota manifestacija prieš karą Pietų Vietname pasiekė netikėtai didelio masto. Joje dalyvavo 90 JAV miestų gyventojai ir 400 universitetų studentai, nemažai įtakingų žmonių, senatorių ir kongreso atstovų.

Tai rodo amerikiečių didelį nepasitenkinimą Pietų Vietnamo niekada nesibaigiančiu karu ir norą bet kuria kaina baigti jį. Tai didelis spaudimas į JAV-bių prezidentą Niksoną. Dabar visus keliamas klausimas: ar Niksonas atsilaisvins ir nepakeis iš pagrindų savo politikos Pietų Vietnamo atžvilgiu, ar neatsilaikys ir baigs tą karą?

KAIP BAIGTŲ KARĄ?

Svarstomos net kelios galimybės. Pirmą — sudaryti naują koalicinę Pietų Vietnamo vyriausybę, kurioje įeitų ir vietkongas — partizanai komunistai. Bet prieš tai yra darbartinė [Saigono Vyriausybė. Kita — palikti Vietkongui tas Pietų Vietnamo sritis, kurias jis dabar yra užėmęs ir stipriai įsigalėjęs. Bet kažin ar komunistai tuo pasitenkintų ir sutiktų Pietų Vietnamo politikai ir kariai? Trečia galimybė — tai JAV-ems vis labiau atitraukti savo karus iš Pietų Vietnamo, paliekant kariauti pietų vietnamiečius, bet stipriai juos remiant specializuotomis kariuomenės dalimis ir ginklais.

NUSAVINTA AMERIKIEČIŲ BENDROVĖ

BOLIVIJA. LA PAZ. Praeitą savaitę gen. Ovando, neatlaikydamas prieš savo Vyriausybės kairįjį sparną, nusavino šiaurės amerikiečių žibalo bendrovę «Bolivian Gulf Oil». Tai sukėlė didelį pasitenkinimą Bolivijos visuomenėje. Kairiosios grupės reikalauja nusavinti ir visų kitų užsieniečių turimas pramonės ir prekybos įstaigas ir nemo kėti jokio atlyginimo už nusavintą turtą. Tačiau atrodo, kad «Gulf» bendrovei bus atlyginta tiek, kiek liks atskaitinti jos visas turimas skolas Bolivijos įstaigoms. Praeitą antrą dieną Bolivijos Vyriausybė paskelbė «Tautinės savivarbos diena», o kairieji sindikatai suorganizavo tą dieną «Priešimperialistinę eisną». Ta eisena buvo nukreipta prieš amerikiečius.

KINIJA

PRASIDĖJO KINIJOS IR RUSIJOS DERYBOS

Spalio 20 dieną prasidėjo Pekine Sovietų Rusijos ir Kinijos derybos dėl pasienio konfliktų išvengimo ir sienos nustatymo. Sovietai norėtų tuo pat laiku susitarti ir dėl prekybos atnaujinimo.

BEIRUTAS

NESAUGI ARTIMŲJŲ RYTŲ ATEITIS

Arabų kraštų karas su Izraeliu ir vis tebesitęsiančios peštynės sukėlė daug sunkumų visai dešimčiai Artimųjų Rytų šalių. Visur pilna pabėgėlių iš Izraelio ir labiau apšaudomų, bombarduojamų sričių. Pabėgėlių stovyklose trūksta maisto, vandens ir kitų žmonėms reikalingiausių dalykų.

Taip besitęsias karas iššaukė partizanų: jie visur labai įsigalėjo ir turi didelį arabų patriotų pritarimą. Naudamiesi tuo ir dideliu žmonių nepasitenkinimu visokiais trūkumais, jie tapo didele politine jėga, konkuruojančia su tų valstybių valdžiomis.

Jordanijoje partizanų organizacija turi didesnę šalies dalį savo kontrolėje, turi savo mokesčių rinkėjus, valdininkus, ligonines, socialinį draudimą. Karaliaus Hussein autoritetas ir valdžia pripažįstama praktiškai tik Izraelio pasienyje ir prie upių. Libane dėl tos kairios partizanų organizacijos «Al Fatah» turėjo atsistatydinti vyriausybė ir dabartinė yra tik laikinai. Partizanai nori iš Libano puldinėti Izraelio valstybę, gi Libano valdžia tam priešinosi, nenorėdama, kad kraštas turėtų nukentėti nuo žydų kariuomenės antpuolių. Sirija, Sauditinė Arabija, net Egiptas yra stiprioje tų kairiųjų partizanų įtakoje. Todėl arabų kraštų vyriausybės arba turės greit baigti karą su Izraeliu arba susitarti, net pasiduoti kairiesiems partizanams.

VATIKANAS

POPIEŽIUS IR VYSKUPŲ KOLEGIJA

Romoje dabar vyksta ypatingasis Sinodas — arba vys-

kupų konferencijų atstovų bei kviestinių vyskupų susirinkimas — sukėlė didelį ne tik katalikų, bet ir pasaulinės spaudos susidomėjimą.

Pirmiausia Sinodo posėdžiuose spalio 13—15 dienomis diskutijos lietuvių teoretinė, teologinė klausimo pusė: kokios teisės yra popiežiaus ir kokios teisės apaštališkosios kolegijos arba vyskupų susirinkimo, kitais žodžiais tariant, ar popiežius Bažnyčios valdytojas tik iš klausos vyskupų nuomonės («Petras su apaštalais») ar popiežius valdo draug su vyskupais («Petras ir apaštalai»).

Liberalai arba «Progresistai» vyskupai, vadovaujami Olandijos arkivyskupo kardinolo Suenens ir Vokietijos arkivyskupo kardinolo Doepfner reikalauja, kad popiežius valdytų draug su vyskupais, atsižvelgtų į Sinodo nuomonę, priimtų jo reikalavimus ir taip toliau. Konservatorių grupė, vadovaujama jėzuito kardinolo Danelou, pasisakė už neaprežtas popiežiaus pirmenybės teises.

Paskui buvo nutarta šio klausimo teorinė pusė palikti svarstyti teologų komisijai Pereira į praktinę sritį — kokių būdu ir kokiomis formomis turėtų pasireikšti vyskupų kolegijos ir popiežiaus «bendras atsakingumas» visuotinės Bažnyčios reikalus tvarkant.

Sudarytos iš ta pačia kalba kalbančių vyskupų komisijos, kurios išdiskutuotų tuos klausimus ir savo siūlymus pateiktų Sinodui pilnatvės posėdžiui, Tikimasi, kad bus surastos formos, kurios išlaikys ir popiežiaus pirmaujančią autoritetą (primatą) ir įgalins vyskupų kolegiją išreikšti savo galią tam tikrais atvejais pavyzdžiui, išleidžiant naujas enciklikas, naujus nuostatus ir t.t.

Daugeliui mūsų pažįstamas prelatas Zenonas Ignatavičius atsisakė iš lietuvių kolegijos Romoje vicelektorius vietos. Kas jo vietą užims, dar nežinoma.

Šiomet į Šv. Kazimiero kolegiją Romoje įstojo trys klierikai: vienas 60 metų amžiaus, antras 54, o trečias 30 metų amžiaus.

VOKIETIJA

STUDIJŲ SAVAITĖ

Studijų savaitė prasidėjo liepos 13 dieną Annabergo pilyje prie Reino, Bad Godesberg Pabalio Krikščionių studentų namuose. Dalyvavo apie 100 žmonių įvairaus amžiaus iš 10 kraštų, net Amerikos ir Australijos. Visą savaitę jie klausėsi paskaitų, diskutavo, ilsėjosi, pramogavo. Ją suruošė visos Vokietijos draugijos bei sambūriai, o globojo ir finansinę pagalbą suteikė Vokietijos Lietuvių Bendruomenė.

RAGANĖLIŲ SURUOŠTAS VAKARAS Romuvoje, Vasario 16 Gimnazijoje buvo labai įdomus ir sutraukė daug žmonių. «Raganėlės» šoko, dainavo vis nematytus šokius (pavz., Kaminkrėčio). «Raganėlės» — tai 16 mergaičių būrelis, kurios yra pasižadėjusios visada kalbėtis lietuviškai ir padėti kitoms mergaitėms išmokti lietuvių kalbos.

ŽUVO KUN. J. RIAUBŪNAS Vasario 16 Gimnazijos kapelionas. Buvo su jaunimo grupe išvykęs stovyklauti ir žu-

vo Alpu kalnuose liepos 27 dieną. Dar buvo jaunas. Turėjo tik 43 metus amžiaus.

J.A.V.

NEW YORKO LIETUVIAI

KULTūros Židinių — JAUNIMO CENTRĄ ir koplyčią yra pasiryžę pasistatyti Lietuviai Tėvai Pranciškoniai, padedami New Yorko ir Rytų Amerikos lietuvių. Rugsėjo 21 dieną jau įvyko žemės pašventinimas, po kurio buvo vakarieniškas koncertas, kurio programą išpildė solistė Aldona Stempuzienė.

«LIETUVOS Atsiminimų Radijo» vadovai suruošė du didžiulius piknikus, gegužinės-Rugpjūčio 3 dieną gegužinėje programą atliko «Rūtos» ansamblis, vadovaujamas muziko Antano Kačanausko. Antrasis piknikas suruoštas šios radijo programos 29 metų gyvavimo proga. Jai vadovauja jau ilgus metus dr. J. Stukas, Amerikos Lietuvių jaunimo «Vyčiai» vadovas. «Vyčiai» turėjo savo 56-ji seimą-savažiamą rugpjūčio 21-24 dien-

mis netoli New Yorko esančiame Newarke, kurįame dalyvavo net trys aplinkinių miestų burmistrai.

LIETUVIŠKAS PIOKŠTELIS — juosteles išleido amerikiečių akcininkų bendrovė «Euroton». Tos «Casette cartridges» yra aštuonių juostų ir tinka groti automobilyje arba namuose. Viena jų — akordeonisto K. Daubaro įgrojimai, kita — New Yorko vyrų okteto dainos. Ji tuoj išleis ir kitą ilgo grojimo plėštelę, įdainuotą «Aidučių» ansamblio, kuriam vadovauja Alice Stephens.

LITUANISTIKOS KURSAI

FORDHAMO universitete jau vyksta keturiolika metų. Ir šiais metais į vasaros semestrą susirinko 22 studentai iš įvairių Amerikos vietų, net Kanados. Nors šis kursas tęsiasi 8 savaites ir yra pati vasara, bet retas kas praleido vieną kitą pamoką. Kursai buvo trimis grupėmis, lietuvių kalbą pradedantiems, pažengusiems ir aukštesnis kursas — lyginamasis baltų kalbotyros kursas, kurio klausė ir vienas olandas profesorius. Kursų dalyviai turėjo ir išskylą, ir pasižiūrėsimų, kuriuose vie skambėjo lietuviškos dainos.

LIETUVIS APASTALAUJA VORKUTOJE

Pavergtųjų Tautų Savaitės proga Pranciškonų laikraštis «The Immaculate», leidžiamas Kenosha, Wis., JAV, turi straipsnį «Du kunigai didvy-

riai». Vienas jų — tai Richard Wurmbran, išlaikytas 14 metų Rumunijos kalėjimuose, kitas — lietuvis kunigas S., apie kuri papasakojo John Noble, grąžintas iš tolimos Rusijos šiaurės — Vorkutos priverčiamųjų darbų stovyklos. John Noble pasakoja:

— Buvo 1950 metų pradžia, kai kun. S. buvo suimtas vienoje Lietuvos parapijoje. Jo nusikaltimas? — Jis nesutiko pamoksluoti komunistų. Apkaltintas «valstybės sabotazu», buvo pasmerktas 10 metų darbo anglies kasyklose Vorkuton.

Nors dirbo tuos pačius sunkius darbus, kaip ir kiti kaliniai, jis neužmiršo esąs kunigas. Atlikinėjo kunigo pareigas, nepaisydamas asmeninio saugumo. Žinojo, kad bausmės už tai yra griežtos.

CININIS PUODUKAS — TAI KIELIKAS.

Jis klausė išpažinčių, pro tarpiais laikydavo šv. Mišias. Tamsios, apleistos stovyklos gale kun. S. Mišias laikydavo ant improvizuoto altoriaus. Cininis puodukas buvo jam kiek likas keliems lašams vyno, kurio jam pasisekė gauti. Gabalėlis juodos duonos buvo jam ostija šventajai aukai.

Žinia apie Mišias pašnabzdė iš lūpų į lūpas pasiekdavo kalinius lietuvius. Surasdavo įvairių priežasčių, kad galėtų ilgiau kasyklose užtrukti ir dalyvauti aukoje. Apie 30 žmonių toje kasykloje taip rasdavo dvasinio sustiprinimo.

UŽPUOLA FANATIKAS

Vieną dieną jie buvo sušaukti kalinio, kuris buvo kovingas ateistas. Jis puolėsi

prie kunigo S.; kai tas Mišias aukos nepertraukė, įsiutęs ateistas čiupo šupele ir kirtu kunigui. Kiti kaliniai puolėsi gelbėti. Bet kas padaryta, jau buvo padaryta: kunigui buvo perlaužta ranka.

Kai jis buvo nugabentas į lagerio ligoninę, visą istoriją patyrė MVD. Kai tik ranka buvo sutvarstyta, jam buvo nuplėšti drabužiai ir buvo įmestas į vienutę. Vienutėje kunigas buvo prirakintas prie sienos tokiu būdu, kad kiekvienas raumuo, kiekvienas nervas buvo įtemptas.

Tai buvo baisus skausmas. Maisto jam duodavo tik 30 nuošimčių įprastinio duonos davinio ir kiek sriubės. Bado kančia tuojau padidino jo agoniją.

Po 2 mėnesių šio rafinuoto kankinimo kun. S. buvo grąžintas prie įprastinio darbo kasyklose. Dėl netinkamo rankos sutvarstymo kunigas liko invalidas ir darba galėjo dirbti tik sveikąja ranka ir petimi.

Netrukus jis teikė toliau dvasinę pagūdą, kokią tegalėjo duoti tik tas Dievo žmogus.

Kada jis bus laisvas, kaip ir kiti tūkstančiai kunigų už geležinės uždangos? Kada galės laisvai vykdyti taikos ir susipratimo misiją? — Vienas Dievas težino. Viena yra aišku — šis ir panašūs į jį tūkstančiai kunigų atsiteisia už bėgančius iš kunigystės Vakarų «laisvosiose» šalyse...

Pirmosios Dienos Brazilijoje

FELIKSAS RALICKAS

(tęsinys)

DIENOS UŽDARBS

Saulė buvo jau žemai. Artinosi pirmosios dienos galas. Baigiau pripildyti pirmąjį maišą. Kai ant marškų beliko keli grūdai, nutariau nuvesti kavą priėmimo vieton. Kitų padedamas užsiverčiau maišą ant pečių ir susilenkęs tempiau išties dienos darbo vaisius. Besidairydamas po medžių eiles, pastebėjau vieną negriuką, kokių dešimties metų vėtant kavą, ir tai jam taip lengvai sekėsi, kaip ir pačiam fiskalui nėjo. Manau, argi aš negalėsiu tai pat padaryti, kaip jis?

Priėmimo punkte, ant kelio pristatyta daugybė maišų, kuriuos keli negrai krovė į dviračius. Numečiau savo maišą nuo kupros prie vieno blėkinio saiko, kur telpa 10 litrų. Supyliau visą savo kavą, iškratydamas iki paskutinio grūdo, ir vos vos buvo iki blėkinės braunos. Kavą priiminėjęs vyras pakraipė savo plačiųjų atbrailų skribelę, priėmė mano kavą ir išdavė tokią raudoną kortelę, kur buvo įrašytas plantacijos vardas ir didelėmi raidėmis: «Alqueire de café». Toks tai buvo mano visos dienos uždarbė, kurį įsikišau kišenėn kaip pinigą.

Man dar nepasišalinus, atėjo su maišu ant kupros tas pats negras, kuris su savo dviem dukroms mus pralenkė kavą renkant, Jis gana lengvai nuvertė maišą ant vieno peties ir, nenuleidęs jo žemėn, išpylė visą kavą į blėkinę, net su kaupu. Jam padavė tokią raudoną kortelę, kaip ir man. Bet kaip aš nustebau, kai jis išsitraukė

iš kišenės dar keturias tokias korteles ir, pridėjęs prie jų dabar gautąją, padavė priėmėjui kažką sakdamas. Tas jam padavė vieną žalios spalvos ir aš suspėjau pamatyti didelėmis raidėmis užrašą: «5 alqueires de café». Eidamas ir galvoju: «Mes penki žmonės vos vieną, o jie trys — 5 alkeirus pririnko».

N A M O

Nespėjau pasiekti savuosius, kai pasigirdo rago balsas. Kilo triukšmas. Visi skubėjo namo. Vieni rėkė visa gerkle, kiti švilpė ir šaukė. Vairai bėgo pakalnėn pirmieji, risdami sietus, o pirm jų pulkai šunų, raudonų dulkių debesį sukeldami. Senesni ir visai seni ėjo palengvėle, atsitikę. Grįžę į trobą nusiplovėme storą sluoksnį prilipusių žemių nuo akių, nuo ausų ir nuo rankų. Visi skundėsi esą sudraskytos rankos ir peršėti. O kai mano rankos, tai nebuvo sudraskytos. Bet be galo skaudėjo kuprą ir rankų raumenis, besistengiant pagauti išlėkusius į orą grūdus. Vis dėlto visi buvom alkani ir godžiai valgėme ryžius su pupelėmis, atsisdėję trobos pakraščiais ant plytų.

Taip tai praėjo darbo diena. Darbo, iš kurio vaisių turėsim gyventi. Tat pirmieji mūsų žingsniai svetimoje šalyje, tolimojoje Brazilijoje, kurion ruošėmės daug vargo, laiko ir nesmagumų patirdami nuo savųjų valdininkų. Sukome galvas, spėliojome įvairiausiai, kur yra ta mūsų pažadėtoji žemė. O štai jau ji ir čia. Jau esame joje. Dažar vėl — kas laukia mūsų? Kaip dirbime? Ar būsime mušami ir skriaudžiami, kaip sakydavo? Štai šiandieną jau užsimenu ir tai. Žmonės kaip ir mes. Tik raudonai, arba juodi. Dirbome kiek išgalėjome ir niekas neujo, neragino. Tik visa bėda, neįprastas darbas.

GYVENIMAS KINTA

Bėgo dienos, savaitės ir mėnesiai. Nors kas mielą rytą dar tamsoje aidėdavo mažojo varpo garsai, nors visuomet, vos tik pasirodžius pirmieji saulės spinduliams, fiskalas, pasilipęs ant įkaltųjų kuolų, pūsdavo ragan, ragindamas žmones į kavos laukus, bet mūsų gyvenimas pasikeitė. Seniai dingo nuo aslos žolės, ant kurių naktimis ilsėjomės, nebevalgėme vakarieniškos pirkios pasieniuos ant plytų susėdę. Visuose trijuose kambariuose jau stovėjo po keletą lovų, tėvelio padirbtų iš bambuko medžio. Kiekvienai lovai įkalė žemėn po keturis kuolus, pritvirtino reikalingus skersinius, išilgai pridėjo perskeltų bambukų lazdu, o ant jų priklojo kukurūzų žievių. Kambaryje prie virtuvės jau stovėjo stalas. Lygus jis nebuvo. Ir jis buvo nepajudinamas iš vietos, padirbtas irgi iš bambuko karčių ir lazdelių, todėl dažnai, vos paliestas juodos kavos puodelis, apvirsdavo, o skystimėlis ten pat pro bambukų tarpus nulašėdavo minkšton aslon ir jon susigerdavo. Tačiau, kai sekmdienį sesuo apdengė davo jį aštuonyte staltiese, atrodydavo gana puikiai!

Arti stalo, palei abu jo šonus driekėsi dvi eilės nejudomų ilgų suolų, aišku, irgi iš skaldytų bambukų. Virtuvėje jau padaugėjo indų. Dažnai valgėdavome «mandioko» bulves su kiauliniiais riebalais, ir vėliau kukurūzų duonos ir dar net raugintos. Ryžiai su pupelėmis visgi niekuomet nebedingo iš mūsų «menu».

(Bus daugiau)

MŪSŲ LIETUVA

«NOSSA LITUANIA»
RUA JUATINDIBA, 20
SÃO PAULO, 13 S.P.
TELEF. 273-0338

LIETUVIŠKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS

DIREKTOR RESPONSAVEL DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

REDATOR: JONAS KIDYKAS

Administr.: Jonas Bružikas

PRENUMERATOS KAINA METAMS: N Cr. \$ 15,00 visoje P. Amerikoje GARBĖS PRENUMERATA N Cr. \$ 50 00. GARBĖS Atskiro numer. išleidimas N Cr. \$ 75,00; Paskiro Nr. Kaina Cr. \$ 30 SKELBIMAI: pirmame puslapyje N Cr. \$ 20,00 paskutiniajame N Cr. \$ 15,00. viduriniuose puslapiuose N Cr. 10,00 Ilgalaikiams skelbimams daroma nuolaida

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo auožūra. Nenaudoti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Keli Lietuvos vaizdeliai

Apskritai, komunistų dienraštis «Tiesa» yra labai nuobodus laikraštis. Diena iš dienos skelbiami įsipareigojimai atlikti darbą anksčiau negu buvo suplanuota, žinoma, Lenino garbei, arba visokie tariami komunizmo «triumfai» daro tą partijos organą tokį monotonišką ir neįvairų, kad, paskaitęs porą numerių, gali spėti, kas bus už savaitės ar metų. Tačiau kartais pasitaiko ir komunistų santvarkos «perliukų». Jie atskleidžia Sovietų Lietuvos veidą ir centralizuotos ekonomijos pasekas. Štai keletas pavyzdžių.

Šių metų kovo 25 d. Alg. Naujokaitis taip rašo «Tiesoje»:

Naujakiuriu vargai

«Džiugu gauti naujo, dar dažais kvepinčio buto raktus. Bet kartais tas džiaugsmas trunka neilgai. Gyvenu Alytuje. Butą gavau žiemą. Šilto vandens kranai yra, už šią paslaugą moku pinigus, o vandens nėra lašo. Ir taip jau treči metai. Tikros kančios prasideda žiemą. Kambaryje termometras rodo 4 arba 6 C laipsniu šilumos. Einu į miesto komunalinių įmonių kombinatą. Nieko doro man negali paaiškinti. Bepigu tiems kurie turi dujų balionus «bužonus» namuose. O mes, mikrorajono gyventojai, dujas gauname centralizuotai. Dujų slėgis (spaudimas) toks (silpnas), kad arbata verda 2-3 valandas. — Nieko padėti negalime. — sako miesto dujų ūkio kontoros viršininkas A. Zubrickas. — Tokias dujas atsiuntė. Cisternos pilnos, o manometrai, lyg susitarę, rodo nulį. Kai oras atšils, dujų slėgis padidės. Mano mintis nutraukia durų skambutis. Tai vėl iš namų valdybos, jau dešimtą kartą tikrina, ar papildomų radiatorių sekcijų kambariuose neprisiungęs, ar nevagių nesamos šilumos.»

Metalo laužas ir... auklėjimo momentai

Ta antrašte šių metų gegužės 25 d. «Tiesa» atspausdino tokį straipsnelį: «Jonavos rajono mokykloms 1969 m. įsakyta surinkti 39 tonas metalo laužo. Mokiniai ir mokytojai, be visų savo pareigų, gauna dar vieną — vaikštinėti paskui statybinius, montuotojus, stengtis patekti į netvarkingų ūkių kiemus ir iš ten tempti metalo laužą į savo mokyklos kiemą, o paskui prašinėti, kad kas tą laužą išvežtų. Jau ne kartą buvo rašyta, kad metalo laužo, o taip pat popierių tempimas iš įmonių ir įstaigų į mokyklų kiemus niekam nedaro didelės garbės. — Tos problemos nebe naujos, — atsakė redakcijai Švietimo ministerijos mokyklų valdybos viršininkas V. Liutikas. — Buvo susitarta, kad mokiniai bus tik žvalgai, prašinėti antrinių žaliavų supirkimo punktams apie pastebėtą išmestą metalą. Deja, ne vieno rajono vykdomasis komitetas, sudarinėdamas metalo laužo rinkimo planus, užmiršo apie susitarimus ir vėl reikalauja iš mokyklų to, ko neturėtų reikalauti iš tiesų, nesąžininga reikalauti, kad mokiniai savo rankomis suneštų mokyklon dešimties tonų kažkieno išmestų, nesutvarkytų dalykų.

Tame pačiame numeryje įdėtas ir kitas nusiskundimas. Jis užvardintas:

«Be išeities»

«Šeduvos geležinkelio stoties teritoriją ir gretimas gyvenvietes nusašindavo kanalas, ejęs per visą teritoriją. Per eilę metų jis, niekeno neprižiūrimas, tapo vandens, srutų ir naftos atliekų kaupimo vieta. Kreipėmės į Šeduvos apylinkės Tarybą, į Šiaulių geležinkelių apygardos namų valdybą ir dar kai kur. Vazinėjo komisijos, rašinėjo nutarimus, žadėjo sutvarkyti. Galiausiai geležinkelio stoties gyventojai ėmėsi valyti kanalą. Gyvenvietės ribose jis buvo išvalytas. Bet naftos bazė ir rajkoopsąjunga ties savais sandėliais tvarkos nepadarė. Kanalas vėl nešvarus, vėl jame dvokiantis skystis. Padėtis visai pablogėjo, kai geležinkelio įškravimo aikštelę užėmė Radviliškio rajkoopsąjunga ir pradėjo ten sandėliuoti lentas ir miško medžiagą. «Sandėliu» tapo ir pats kanalas. Visai jį užvertus, vanduo ėmė tekėti į gyventojų sodus, sodybinius sklypus. Pradėjo nykti vaismedžiai. Be to, rajkoopsąjunga atvežė cisterną, įvertė ją į griovį kitoje kelio pusėje ir ten supylė degalus. Jau dveji metai, kai degalai sandėliuojami gatvėje, ant griovio kranto. Šiaulių naftos bazės Šeduvos skyriaus naftos sandėliai ne tik teršia aplinką, bet ir kelia pavojų. Sandėliai yra arčiau kaip 100 metrų nuo gyvenamųjų namų. Atsitiktinai numesta nuorūka gali sukelti gaisrą. Šiuo klausimu buvo kreiptasi į Šeduvos priešgaisrinę apsaugą. Ten atsakė, jog jai teritorija nepriklauso. Šiaulių geležinkelių apygardos priešgaisrinė organizacija savo ruožtu atsakė, jog naftos bazė — tai ne geležinkelio įspatai ir jiems taip pat nepriklauso». Tikrai, be išeities.

Pridėkime dar viena «perliuka»

1969 m. balandžio 6 d. «Tiesa» atspausdino tokį J. Armaiaus straipsnelį: «Brokas ir nesąžiningumas. Plungės melioracinės statybos valdyba, kurioje dirbu, rajone atlieka dirvų

kalkinimo darbus. Kalkes gauname iš Akmenės statybinių medžiagų kombinato. Buvo pastebėta, kad atvežtų medžiagų kiekis neatitinka važtaraščių. (Atveža mažiau, negu užrašyta ataskaitose. Red.). 1967 m. komisija nustatė: kiekvienam iš 20 vagonų trūksta po 10, 12, 15 tonų trašų. Apie tai pranešėme kombinatui, kuris už trūkstamą medžiagų kiekį gražino pinigų. Tik pervežimo išlaidos pasiliko mums (!), užsakovui. Ką padarysi? Manėme — apsiriko tiekėjas. Tačiau pernai pavasarį taip pat išaiškinome didelį trūkumą. Lapkričio mėnesį pagal pateiktą aktą kombinatas vėl buvo priverstas sugrąžinti pinigų už 249 tonas (nepristatytų) trašų. Istorija kartoja, kaip pasaka be galo. Surašome aktą, gražina pinigus. Nesurašome — negauname. Negi kasdien geležinkelio stotyje turi budėti komisija ir tikrinti vagonus? Be to, ir kalkių kokybė bloga. Dėl akių vagonuose ant viršaus užpilamos smulkios, gražios kalkės, Giliau — drėgni, nemalti, nestandartinio dydžio gabalai. Geležinkeliu pervežti pustuščiai vagonai, bloga kalkių kokybė — tai ne vien tik užsakovo — Plungės melioracinės statybos valdybos — nuostoliai. Tai nuostolis žemės ūkiui. Rajone žlungdomi dirvų kalkinimo darbai».

Jei kapitalistas gamintų tokias kalkes ir taip aptarnautų savo klientus, jis tuojau subankrutuotų. Bet Sovietų Lietuvoje tokios įmonės išsilaiko, nes jų savininkas yra valdžia.

Mūsų Sažinės Troškimas

Paskutiniame numeryje atkreipėm dėmesį į mūsų troškimą laimės. Bet mumyse nerimsta troškimas būti geru. Suprantame, jog negalima veržtis prie laimės bet kokia kaina. Taip darant, laimė nebūtų laime. Norim GERAI gyventi. Vyras gali mylėti moterį. Bet jei ta meilė įstumtų vargan jos vyrą ir vaikus, tai šitaip mylėti negalima. Žmonės «gerumą» stato aukščiau už laimę, jei jie nori būti iš tiesų laimingi. Mes turim sąžinę.

Visi pažįsta sąžinės balsą. Dažnai stengiamasi išaiškinti jį «suprantamesniais» dalykais. Manys, jog sąžinė yra tik naturalus varžymasis. Kaip sa visaugos instinktas palaido žmogų taikioje aplinkoje, kur gyvybė gali išsilaikyti, taip savo būdu veikia ir sąžinė.

Aiškino sąžinę esant ir pa-

garba sau pačiam, ir priven-gimu viešosios nuomonės, ir paveldėtu papročiu, auklėjimu bei aplinka. Be abejo, visa tai vaidina savo vaidmenį sąžinėje. Tai išaiškina kaip sąžinė veikia atskirais atvejais, kodėl įvairūs žmonės kitaip nustato ribas tarp gėrio ir blogio. Yra didelių skirtumų kaip žmonės sprendžia kas yra gera ir kas bloga. O tačiau visi sutinka, jog skirtumas tarp gero ir blogo glūdi kažkur giliau.

Net niekam neregint mano daromo blogio, mano sąžinė perspėja kas gera kas teisinga. Kiti gali man patėti suvokti KAŠ yra tikrai gera daryti ir kas nėra gera. Bet mano yra atsakomybė, mano noras būti geru, žodžiu, aš esu ir stoviu vienas pats tuo atveju, kai privačiau daryti tai, kas teisinga. Aš vienas jaučiu są-

žinės graužimą. Nė artimiau. sias man žmogus negali padėti jį pakentėti. Aš girdžiu tą balsą. Ar tai kalbėtų «pagarba sau pačiam»? Ne, ne aš pats save teisiu. Aš patiriu kažin ką didesnio už save. Ar gi tai būtų nesąžiningai juntami kitų į mane subesti žvilgsniai? Ne. Man atrodo, jog aš stoviu pats vienas su savo kalte.

Sąžinės ištarmę lydi gilūs jausmai. Kartais jaučiame baimę — bijomės nepataikę į savo gyvenimo tikriausiąjį tikslą. Už vis labiau, sąžinė yra gilaus džiaugsmo šaltinis — to džiaugsmo, jog sutinki su savo tikroju likimu, su savo paskutiniu tobulu tikslu.

Tai ar mano gyvenimas turi tikslą, prasmę? Mūsų troškimas gėrio sako, tegu mes esame ir labai riboti, silpni, vietiek esame sudaryti ir skirti būti visiškai geri. Vien tai jau yra didelis gyvenimo tikslas, gili jo prasmė.

ESAME ŠAUKIAMI AMŽINYBEI

Mūsų dalinis nepilnas gerumas reikalauja kad būtų ir pilnas tobulas gerumas. Mūsų

silpnos jėgos šaukiasi visagalbės. Mūsų žmoniškumas šaukiasi dieviškumo. Tiesa, mūsų buities ribotumas krenta į akis ir ją esant ribotą pamatom tik sugretinę su savo troškimų ir minčių begalybe. Kad pasaulis ir mūsų gyvenimas nebūtų be prasmės, turim pripažinti jog yra kažkas neribotas. Todėl šv. Paulius galė jo sakyti: «Nuo pat pasaulio įkūrimo Dievo neregimąją prigimtį buvo galima matyti iš jo padarytųjų dalykų» (Rom. 1.20)

VISO GYVENIMO ŽVILGIS

Apaštalas betgi aiškiai nurodo, jog protas kalba iš gyvenimo pilnybės. Jis pabrėžia, jog protui kliudo nuodėmė. Tačiau jis nesako, kad asme niška nuodėmė sukliudo žmonių protus priimti tokią taip aiškiai mūsų gyvenimą įsikišančią Begalybę. Aplinka, auklėjimas ir dvasinė struktūra dažnai gali padaryti, jog yra beveik neįmanoma priimti visų tų daiktų verčiančią jėgą, tarum pirštu rodančią į Begalybę Aplamai, patyrimas sako, jog žmogus turi būt susigyvenęs su Dievu tikėjimu pirmiau, negu jis gali priimti

protinius jo buvimo įrodymus. Todėl tikintysis negali didžiuo-tis pats žinąs, kas teikia prasmę žmogaus gyvenimui. To jis nepatyrė nei savo gudrumu, nei gabumais. Jis tai ga-vo kaip dovaną.

Mokytieji vyrai paprastos širdies nujautimą gali išplėsti iki mokslinio įrodymo. Bet tai nebus toks pat įrodymas, kokie yra gamtos mokslų įrodymai. Begalybė nėra mokslų tiesa. Juk ir pasaulio istorija negali būt suvedama į mokslų formules, nes jai pažinti reikia viso gyvenimo. Juo labiau giliausi mūsų buities egzistencijos klausimai negali būt apimami nustatytų formulų. Jie yra per dideli, per daug susiję su vienu tuo kas yra žmogus. Tačiau sistematiskas tų giliųjų klausimų pergalvojimas yra «mokslinis». Filosofija gali naudotis proto šviesa ir parodyti, jog kiekvienu savo apie gyvenimą ištariamą sakiniu mes patiečiame patiečiame Begalybę kaip didžiąją TIESĄ, kaip tikrąją TIKROVĘ, kaip GĖRĮ, kaip DŽIAUGSĄ.

MŪSŲ Lietuva

UA JUATINDIBĀ. 20 — P. DA MOÓCA — SÃO PAULO, 13

V. Zelina

VISŲ ATEITININKŲ
SUSIRINKIMAS

Šaukiamas lapkričio 30 dienai, Zelinoje, Ramovėje. Praeškite vieni kitiems.

Kun. J. Šeškevičius

BROLIJOS PIKNIKAS

Šv. Juozapo Vyrų Brolija rengia paskutinį šių metų pikniką PRAIA GRANDE.

Piknikas bus sekmadienį, lapkričio 16 dieną, kaip jau seniai buvo skelbiama parengimų kalendoriuje. Išvažiavimo valandos įrašytos bilietuose. Jau galima iš anksto įsigyti Casa Verde pas Juozą Tijunėlį, Iurgį Matelionį ir Andrių Stankūną. Prudentėje pas Motiejų Tamaliūną, rua Agostinho Latari, 346 ir pas visus Brolijos narius Zelinoje.

Bus lietuviška muzika ir šokiai.

Pasinaudokite proga.

Mooca

Lapkričio 23 dieną Seserų Pranciškėčių salėje AUŠROS choro penkmečio koncertas ir savanorių kūrėjų, partizanų bei už Lietuvos laisvę galvas paguldžiusių karių paminėjimas.

Pakvietimus galima gauti pas visus AUŠROS CHORO narius. Suaugusieji aukoja tris kruzeirus, mokiniai ir studentai vieną kruzeirą.

VISI «AUŠROS» CHORO NARIAI MALONIAI PRAŠOME

NEAPLEISTI NĖ VIENOS SAVO REPETICIJOS. JAU ČIA PAT MŪŲ KONCERTAS, TAT REIKIA BAIGTI VIŠIEMS GERAI SUSIDA NUOTI.

Moterų balsai šį šeštadienį renkasi lygiai 7 valandą vakaro, vyrai valandą vėliau.

Valdyba

Ateinančią savaitę į šv. Kazimiero parapijiečių kalėdinį lankymą įsijungs ir Tėvas Petras Daugintis, S. J. Jis lankys Casa Verde ir Vila Carolina,

VĒLINIŲ PAMALDOS ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJE

bus pirmadienį, 19,30 valandą Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Ir mišios ir egzekvijos bus lietuviškai. Dalyvaujantieji pamaldose kviečiami pristi šv. Komuniją mišiose, nes per ją artimiausiai susijungsite su savo mirusiais ir jiems geriausiai padėsite, kiek jie yra jūsų pagalbos dar reikalingi. Išpažintys bus klausomos valandą prieš pamaldas.

Klebonas

UŽSIMOKĖJO UŽ ML

Julius Paliliūnas 20 ncr., vl. Žiogra, St. Vingris, A. Markevičius ir Elena Monstavičienė po 15 ncr., dr. J. Grūžauskas (USA) 10 dolerių.

Po ilgos ir varginančios ligos, spalio 20 d. mirė a. a.

MARIJA KVIESKIENĖ

Į «Quarta Parada» kapines nulydėjo T. Jonas Bružikas, S. J. ir gausus lietuvių būrys.

Septintos dienos mišios bus šeštadienį, spalio 25 dieną

TRADICINIS
L. K. BENDRUOMENĖS CHORO

KONCERTAS SU SIMFONINIŲ ORKESTRU

lapkričio mėn. 8 dieną 21 valandą Vila Zelinoje, gimnazijos salėje. Šiame koncerte simfoninis orkestras pagros kelis numerius.

Sokiams gros jaunimo mėgiamas orkestras. Veiks bufetas. Pakvietimus ir staliukus galima įsigyti pas choristus ir Vila Zelinoje klebonijoje.

Piano Koncertas

Po pianisto A. Kuprevičiaus koncerto visi skirstės patenkinti. Lietinga ir šalta naktis neklidė puikaus koncerto įsūdžiams.

O vistiek pradžioje atrodė, kad viskas susidėjo prieš gerą koncerto pasiekimą. Pirmoje vietoje jis sutapo su Lietuvos Diena. Dauguma ten buvo. Grįžti netaip jau lengva. Su lietumi gerokai pablogėja susisiekimas. Tie, kurie liko namie tokiam ore tikrai nelabai tenorėjo judintis į miestą.

Bet, kaip ir visuomet, ge-

Agua Rasa Liurdo bažnyčioje 9 valandą ryto.

Užuojauta mirusios gimnėms, globėjams.

Platesnis Lietuvos Dienos aprašymas su nuotraukomis bus kitam «Mūsų Lietuvos» numeryje.

Dabar tik tiek, jog nepaisant popietinio lietaus Lietuvos Diena praėjo draugiškoje lietuviškoje nuotaikoje...

GRĮŽO IŠ EUROPOS pp. Jonas Valavičius su žmona. Aplankė įvairius kraštus. Buvo ir Romoje, kur dėję pastangų gauti lietuvių vyskupą Brazilijos lietuviams.

Parengimai

Lapkričio 8 d. Liet. Kat. Bendruomenės choro baliuskoncertas Zelinoje, Ses. Pranciškėčių gimnazijos salėje.

Vyrų Brolijos piknikas lapkričio 16 d.

PAIEŠKO

Jonas Reinyš iš Vila Guilhermina ieško savo dėdžių Jono ir Prano Reizių, taip pat savo pusbrolio Juozo Tamošiūno. Kas žinotų apie juos prašoma pranešti į ML redakciją.

ADVOKATĖ IRENA GRITĖNAS — SPINA

praneša tautiečiams, kad daro inventarus, iškraustymus, skyrybas, nejudomo turto administravimą, Priima klientus savo raštinėje, esančioje Largo Sete de Setembro, 52, 6.º andar, sala 607 (priešais Forum) nuo 16 iki 18 valandos.

ATSKIRO NUMERIO
KAINA 0,30

patys fortissimo būtų vienodi normaliai tykioje salėje, ar pianissimo neuo:ų daug geresnio kontrasto. Ačiū, kad organizatoriai ir tokią salę ant greitųjų surado, tuo labiau, kad panašios problemos niekas negali pramatyti.

Tačiau, pasvėrus kliūtis ir pasėkas, svarstyklės rodo geras pajamas; ne pinigines, bet dvasines, menines pajamas. Tenka padėkoti (ką, be abejo, organizatoriai ir viešai ir privačiai padarė), pianistui Andriui Kuprevičiui. Mums labai ir labai reikėtų kuo daugiau tokių ir panašių instrumentinės muzikos kūrinių, ypač kaip šį kartą, palyginamųjų tarp lietuvių autorių ir tarptautinio masto magistrų.

Tai mums duotų galimybių ypač pažinti savuosius, išgirsti ir, su laiku, pamilti savo tautos sūnų kompozicijas. Bū kime atviri, mes jų beveik nepažįstame. Mūsų vaikų vien tik liaudies dainelėmis nepatenkinsime, jei jie nepažins kitokių vertybių. Niekas negali mylėti to, ko nepažįsta. Pažinti savus kompozitorius tai negreitas darbas. Daugiau tokios kategorijos koncertų duotų progos ir užsimečiame pažinti lietuvių tautos darbą geros muzikos dirvoje.

A. D. P.

DĒMESIO! DĒMESIO!

Naujas visiems lietuviams žinotinas adresas! Vienintelės Brazilijoje asmeninės Šv. Kazimiero parapijos, Tėvų Jėzuitų, laikraščio «Mūsų Lietuva» ir lituanistinės mokyklos adresas dabar yra toks:

RUA JUATINDIBA, 20

Parque da Mooca.

Telefonas lieka tas pats: 273-0338. Laiškus siųsti geriau per Caixa Postal 4421, S. Paulo

ML PRIE PAŠTO

«Mūsų Lietuvos» paskirų numerių galima vis gauti nusipirkti kioske, įeinant į Centralinį Paštą kairėje pusėje.

DR. ANTONIO SIAULYS

C. R. M. 10.647

Cirurgião da Santa Casa de São Paulo
Medico da Cruzada Pro-Infancia

Especialista em Obstetrícia pela Maternidade de S. Paulo
Clínica de Adultos e Crianças — Molestias de Senhoras

Partos — Operações

Horario: Das 12 as 14 e das 19 as 21 horas

Consultorio e Residencia RUA DOS TRILHOS, 1576
Mooca, Fone 92-3991

Atende-se com hora marcada

DR JONAS NICIPORCIUKAS
Cirurgião Dentista

p/ Universidade de São Paulo
RAIOS X

Consultorio: Rua Capí Pacheco Chaves, 1206,
Vila Prudente, Tel. 63-5352